

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Luka Novak Kogoj

Vloga Organizacije Združenih narodov pri reševanju korejskega konflikta

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Luka Novak Kogoj

Mentor: red. prof. dr. Bogomil Ferfila

Vloga Organizacije Združenih narodov pri reševanju korejskega konflikta

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

*Zahvaljujem se mentorju dr. Bogomilu Ferfili
za pomoč in dobro voljo v času pisanja diplomskega dela.*

Zahvaljujem se svojemu dekletu za razumevanje in za iskrice.

*Nenazadnje pa bi se rad zahvalil svojim staršema.
Očetu za podpro in pomoč v času študija ter moji mami za neizmerno
predanost, razumevanje in motivacijo ter ljubezen.*

Vloga Organizacije Združenih narodov pri reševanju korejskega konflikta

V diplomskem delu sem se ukvarjal z vlogo, ki jo ima temeljna mednarodna organizacija za mir in varnost, Organizacija Združenih narodov (OZN), pri reševanju dolgotrajnega konflikta na Korejskem polotoku. Tema diplomskega dela je relevantna, saj letos mineva šestdeset let od konca korejske vojne (1950–1953), ki pa ni prinesla pravega miru, saj na Korejskem polotoku še danes ostajajo velika trenja. Ta z vstopom nove grožnje, severnokorejskega jedrskega orožja, predstavljajo vse večjo grožnjo celotnemu svetu. Prav zato je zelo pomembno vprašanje, na katerega v diplomski nalogi tudi poskušam odgovoriti, in sicer na kakšen način OZN poskuša rešiti trenja na Korejskem polotoku in kako uspešen je pri tej nalogi. Do odgovora na zastavljena vprašanja sem prišel s pomočjo analize resolucij Varnostnega sveta OZN, ki predstavljajo temeljni instrument, s katerim ta poskuša reševati omenjeni konflikt. Ob koncu sem izpostavil še nekaj dodatnih dilem, ki se navezujejo predvsem na učinkovitost Organizacije Združenih narodov in so po mojem mnenju lahko relevantno izhodišče za nadaljnje raziskave.

Ključne besede: Organizacija Združenih narodov, korejski konflikt, Korejski polotok, Severna Koreja, resolucije, varnost, mir.

The UN Role in Korean Conflict

In my thesis I was dealing with the role of the world's basic international organization for peace and stability, United Nations in finding a solution for a long lasting conflict at Korean peninsula. This topic is quite relevant since this year is the sixtieth anniversary of the end of Korean war (1950-53) which actually did not bring the real peace to the region due to the fact that there are still tensions which are even increasing with the introduction of a new threat, North Korean nuclear weapons and are causing dangerous situation for the whole world. Therefore, the answer I am trying to give to this long lasting question, how to bring peace to Korean peninsula and what is the role of United Nations in conflict and how successful is in this role, is very important. In the process I have analyzed the UN Security Council Resolutions, which are representing the basic instrument using by UN for finding solutions for conflicts. At the closing part I have highlighted some additional dilemmas connected mostly to effectiveness of UN and can in my opinion give some directions for future research work.

Key words: United Nations Organization, Korean conflict, Korean peninsula, North Korea, Resolutions, security, peace.

KAZALO

1	UVOD	6
2	METODOLOŠKI OKVIR	7
2.1	Predmet proučevanja	7
2.2	Cilji in pomen proučevanja.....	7
2.3	Raziskovalna vprašanja in hipoteze.....	7
2.4	Metode in tehnike proučevanja.....	8
2.5	Struktura diplomskega dela	8
3	TEMELJNI POJMI	9
3.1	Organizacija Združenih narodov (OZN)	9
3.1.1	Kratka zgodovina OZN	9
3.1.2	Struktura OZN.....	11
3.1.3	Varnostni svet.....	11
3.1.4	Generalna skupščina.....	12
3.1.5	Sekretariat.....	13
3.1.6	Ekonomski in socialni svet (ECOSOC)	13
3.1.7	Skrbniški svet	14
3.1.8	Mednarodno sodišče OZN	14
3.1.9	Delovanje OZN	14
3.2	Korejski konflikt.....	17
3.2.1	Korejska vojna (1950–1953).....	17
3.2.2	Obdobje od podpisa pogodbe o prekinitvi vojne do danes	20
4	LASTNA ANALIZA	23
4.1	Delovanje OZN med Korejsko vojno (1950–1953)	23
4.2	Delovanje OZN v obdobju 1953–2013	25
5	UGOTOVITVE.....	28
6	ZAKLJUČEK	30
7	LITERATURA	32

1 UVOD

V prvi polovici letošnjega leta se je v svetovnih medijih zelo pogosto pisalo o trenjih na Korejskem polotoku, ki jih je v marcu z grožnjo o napadu na svojo južno sosedo sprožila Demokratska ljudska republika Koreja (Severna Koreja). Zadnji konflikt na Korejskem polotoku se je sicer začel po zaostritvi sankcij mednarodne skupnosti sredi februarja, ko je Severna Koreja izvedla svoj tretji jedrski poskus. Vsakodnevno stopnjevanje napetosti med državama je privedlo do severnokorejskega preklica pogodbe o premirju, ki je bila sklenjena leta 1953, in do razglasitve vojnega stanja Severne Koreje z Južno Korejo (MMC RTV SLO 2013).

Zadnja trenja na Korejskem polotoku so pravzaprav le del večjega konflikta med sosednjima državama, ki se vleče že vse od sredine prejšnjega stoletja. Leta 1950 sta namreč Severna in Južna Koreja vstopili v vojno, ki se je sicer s podpisom premirja končala leta 1953, vendar pa ključna vprašanja in trenja med državama nikoli niso bila razrešena. V korejski konflikt je že od samega začetka vpletena tudi mednarodna skupnost, predvsem ZDA in Sovjetska zveza.

Prav tako pa se je v omenjeni konflikt vpletla tudi vodilna svetovna organizacija na področju mednarodne varnosti, Organizacija Združenih narodov (OZN). OZN je namreč ob začetku vojaških spopadov na Korejskem polotoku sprejel resolucijo, v kateri je obsodil napad severnokorejske vojske na Južno Korejo, poleg tega pa je z resolucijo OZN tudi avtoriziral vojaški poseg, s katerim naj bi se pregnalo severnokorejsko vojsko (Hanhimaki 2008, 58). Prav tako je tudi ob zadnjih trenjih v mesecu marcu OZN sprejel novo resolucijo, ki je zaostрила sankcije proti Severni Koreji (STA 2013c). Tako se mi pri branju številnih poročil o stanju na Korejskem polotoku poraja zanimivo vprašanje, in sicer kakšna je pravzaprav vloga Organizacije Združenih narodov pri reševanju tako obsežnega in dolgotrajnega spora, kot je korejski konflikt.

Pri korejskem konfliktu gre torej za dolgotrajno in zelo kompleksno vprašanje, ki ga poskuša razrešiti celotna mednarodna skupnost.

2 METODOLOŠKI OKVIR

2.1 Predmet proučevanja

Temeljni predmet proučevanja mojega diplomskega dela je OZN oziroma njegova vloga pri reševanju korejskega konflikta. Del proučevanja, ki je za celovito razumevanje problematike zelo pomemben, je namenjen tudi analizi in opisu korejskega konflikta.

2.2 Cilji in pomen proučevanja

Cilj diplomskega dela je ugotoviti, kakšno vlogo ima OZN pri reševanju korejskega konflikta, ter ugotoviti, s kakšnimi metodami in instrumenti sodeluje pri reševanju relevantnega spora. Omenjeni konflikt sega že v petdeseta leta prejšnjega stoletja, ko je med letoma 1950 in 1953 potekala korejska vojna, ki pa se je končala zgolj s podpisom soglasja o prekinitvi ognja, ne pa tudi s podpisom mirovne pogodbe. Tako formalno vojna med Severno in Južno Korejo še vedno traja, realno pa med državama sicer vlada umirjeno stanje, ki pa ga pogosto prekinjajo trenja in grožnje z novimi napadi. Pomembno vlogo pri ohranjanju relativnega miru ima zagotovo tudi mednarodna skupnost, v kateri najverjetneje veliko vlogo igra tudi OZN. Pomen diplomskega dela je torej ravno v odgovoru na vprašanje, kakšno vlogo ima OZN pri reševanju korejskega konflikta in ohranjanju relativnega miru na Korejskem polotoku.

2.3 Raziskovalna vprašanja in hipoteze

Že iz 1. člena Ustanovne listine OZN je razvidno, da je njegov temeljni cilj in namen ohranjanje mednarodnega miru in varnosti (Generalna skupščina Združenih narodov 1945, 1. člen). Glede na to, da je bil v primeru korejskega konflikta moten mednarodni mir in se z neprestanimi grožnjami o novih spopadih ogroža prihodnost mednarodne varnosti, se pojavlja vprašanje, kakšno vlogo ima dejansko OZN pri ohranjanju miru in varnosti na Korejskem polotoku. Pomembno vprašanje, ki se poraja, je tudi, s kakšnimi instrumenti OZN poskuša zagotoviti mir in varnost v tem delu sveta in kako uspešni so Združeni narodi v teh svojih prizadevanjih. Na omenjena raziskovalna vprašanja bom torej poskušal odgovoriti v svojem diplomskem delu.

2.4 Metode in tehnike proučevanja

Raziskovalne metode in tehnike, ki sem jih uporabil v diplomski nalogi, so naslednje: analiza primarnih virov, s pomočjo katerih se bom seznanil z relevantnimi teorijami, z zgodovino OZN in korejskega konflikta ter s pomočjo katerih bom analiziral delovanje Združenih narodov pri reševanju korejskega konflikta. Poleg tega bom uporabil tudi analizo sekundarnih virov ter strukturiran družboslovni intervju.

2.5 Struktura diplomskega dela

V prvem delu diplomskega dela bom s pomočjo relevantne literature analiziral in opisal zgodovino Organizacije združenih narodov, njene temeljne naloge, organizacijsko strukturo organizacije in delovanje. Nadaljeval bom z analizo in opisom korejskega konflikta, s čimer bom podal pomembno osnovo za razumevanje celotnega problema. V zadnjem delu diplomskega dela sledi še analiza celotnega delovanja OZN pri reševanju korejskega konflikta. V tem delu bom torej analiziral sprejete resolucije OZN, ki se navezujejo na korejski konflikt, in druge metode, ki jih uporablja OZN, ter poskušal pojasniti, kakšen pomen imajo omenjene resolucije na ohranjanje relativnega miru na Korejskem polotoku oz. na reševanje korejskega konflikta.

3 TEMELJNI POJMI

V tem delu diplomske naloge bom za boljše razumevanje celotne problematike na kratko opisal in analiziral zgodovino, delovanje in zgradbo Organizacije združenih narodov ter zgodovino korejskega konflikta.

3.1 Organizacija Združenih narodov (OZN)

3.1.1 Kratka zgodovina OZN

V številnih pogledih je OZN poskušal izboljšati svojo predhodno organizacijo, ki so jo s podobnim namenom - ohranjanjem svetovnega miru - kot pozneje OZN ustanovili po prvi svetovni vojni, Društvo narodov (ali tudi Liga narodov). Osnovni problem Društva narodov je bil pomanjkanje efektivne moči, poleg tega pa tudi ni bilo prave razdelitve in razmejitve pristojnosti med temeljnim izvršnim odborom (Svet Društva narodov) in med Skupščino. Pomanjkanje prave moči Društva narodov se kaže v dejstvu, da sta tako Svet kot tudi Skupščina zgolj podajala mnenja in priporočila, obvezujočih resolucij pa nista mogla sprejemati. V Društvu narodov tudi ni bilo primernih mehanizmov, s katerimi bi lahko sprejemali vojaške in ekonomske ukrepe proti malopridnim državam. Omenjene pomanjkljivosti so se za ključne izkazale ob začetku druge svetovne vojne, ki je tako šibko Društvo narodov ni bilo sposobno preprečiti (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 314).

Prva »Deklaracija Združenih narodov« sicer sega že v začetek leta 1942, ko so predstavniki šestindvajsetih narodov pozvali svoje voditelje, naj nadaljujejo boje proti silam osi in zagotovijo »pravični« mir (Hanhimaki 2008, 13).

Današnjo Organizacijo združenih narodov pa je 24. oktobra leta 1945 na iniciativo držav, ki so vodile vojno proti Nemčiji in Japonski, ustanovilo 51 držav (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 314). Glavno vodilo ustanoviteljev OZN je bila ideja, da se nikoli več ne smejo ponoviti grozote, ki so jim bili priča med drugo svetovno vojno. Da bi se takšnim in podobnim grozotam izognili, so ustvarili strukturo in mehanizme, s katerimi se je mogoče spopasti z najrazličnejšimi grožnjami svetovnemu miru (Hanhimaki 2008, 3). Druga svetovna vojna je bila namreč v številnih pogledih prelomna. Zahtevala je kar 72 milijonov smrtnih žrtev, pustila je globoke posledice v svetovni ekonomiji, prav tako je močno spremenila politične strukture. Če povzamemo vse to, svet se je spremenil. Organizacija združenih

narodov je bila tako deloma ustanovljena tudi za lažji prehod v neko novo svetovno ureditev (Hanhimaki 2008, 13).

Glavna iniciativa za ustanovitev OZN je tako kot v primeru Društva narodov prišla s strani ameriške administracije oziroma tedanjega predsednika ZDA Franklina D. Roosevelta. Ključna vprašanja, s katerimi so se spopadali ustanovitelji, so bila: Kako uravnovežiti nacionalno suverenost držav in »mednarodni idealizem«? Kako izenačiti neenakosti med državami? In kako preprečiti, da bi posamezne države zapustile novonastalo organizacijo, kot je to storila Japonska tik pred drugo svetovno vojno? (Hanhimaki 2008, 15).

Kmalu po ustanovitvi Organizacije združenih narodov se je pojavila prva grožnja, s katero se je morala spopasti novonastala organizacija. Februarja 1946 je tako voditelj Sovjetske zveze Josip Stalin v svojem govoru močno kritiziral svetovno ureditev, ki jo je opisal kot ureditev, razdeljeno med dva ekonomska in politična sistema. Na izjavo Stalina se je odzval nekdanji premier Velike Britanije Winston Churchill, ki je izjavil, da se je na Evropo spustila »železna zavesa«. Le slabo leto pozneje pa je izšla Trumanova doktrina, v kateri je prvič zapisana strategija Združenih držav Amerike, kako preprečiti širitev sovjetskega komunizma. Svet se je znašel v tako imenovani hladni vojni. Hladna vojna je prinesla nekaj pozitivnih napredkov v delovanju Združenih narodov. Leta 1948 je bila tako sprejeta Deklaracija o človekovih pravicah in istega leta je OZN tudi prvič odposlal svoje opazovalce v južno Azijo in na Bližnji vzhod. Prvi pretresi po drugi svetovni vojni tako niso uničili OZN, so pa močno zaznamovali in oblikovali njegovo vlogo v mednarodnih odnosih ter omejili njeno sposobnost pri zagotavljanju mednarodne varnosti. OZN je bil v prvem desetletju svojega delovanja pravzaprav ujetnik napetega mednarodnega ozračja (Hanhimaki 2008, 17–20).

Naslednji pomemben mejnik, ki je močno vplival na Organizacijo združenih narodov, se je pojavil v drugi polovici petdesetih let 20. stoletja. To je bilo obdobje, v katerem je zaradi dekolonizacije nastalo veliko novih samostojnih držav, ki so se sčasoma vključevale v OZN. V letih od ustanovitve Združenih narodov do leta 1970 se je število držav članic več kot podvojilo. Do leta 1990 je bilo v Organizacijo združenih narodov vključenih nekaj več kot 150 držav (Hanhimaki 2008, 20–23).

Z razpadom Sovjetske zveze leta 1991 se je končala dolgotrajna hladna vojna, njen konec pa je pomenil pomembno prelomnico v oblikovanju mednarodnih politik in tudi OZN. Po razpadu delitve sveta na vzhodni in zahodni blok so mnogi pričakovali, da bo OZN prevzel vodilno vlogo pri zagotavljanju svetovnega miru in varnosti. Poleti 1992 je tako OZN sprejel

»Agendo za mir«, ki pravi, da bodo Združeni narodi za zagotavljanje mednarodne varnosti uporabljali preventivno diplomacijo, vzpostavljanje in ohranjanje miru. S končanjem ideoloških bojev, ki so bili stalnica v času hladne vojne, se je izboljšalo tudi delovanje OZN na področju razvoja in napredka. Leta 1994 je bila tako sprejeta »Agenda za razvoj«, napredek pa je bil narejen tudi na področju človekovih pravic. Število članic je še vedno naraščalo in tako je bilo leta 2007 že 192 držav, ki so se vključile v OZN. Močno je narastel tudi proračun organizacije, predvsem zaradi številnih mirovnih operacij, ki jih je OZN izvajal po vsem svetu. S pomočjo Združenih narodov se je močno zmanjšalo število ljudi v Aziji in Afriki, ki živijo v skrajni revščini. Kljub temu pa tudi po hladni vojni obstajajo področja, na katerih OZN ni uspel posredovati, kot bi se od takšne organizacije pričakovalo. Predvsem izstopata primera v Jugoslaviji in Ruandi, kjer OZN ni uspel preprečiti množičnih pobojev (Hanhimaki 2008, 23–25).

V prvih šestih desetletjih je Organizacija združenih narodov doživela veliko sprememb. V začetku 21. stoletja je neprestana rast števila držav članic pomenila, da je OZN postala edina prava globalna institucija (Hanhimaki 2008, 25).

3.1.2 Struktura OZN

Struktura Organizacije združenih narodov je postavljena tako, da se poskuša izogniti problemom, s katerimi se je soočal njen predhodnik, Društvo narodov. Organizacija združenih narodov ima tako šest glavnih organov: Varnostni svet, Generalno skupščina, Sekretariat, Ekonomski in socialni svet, Skrbniški svet, ki je sicer prenehal z delovanjem leta 1994, in Mednarodno sodišče (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 315).

3.1.3 Varnostni svet

V nasprotju z Društvom narodov je OZN bolj natančno opredelil naloge in pristojnosti različnih organov. Tako je na primer večji del odgovornosti za zagotavljanje mednarodne varnosti in miru na plečih Varnostnega sveta OZN (United Nations 2013a). Sprva je Varnostni svet obsegal enajst držav članic, leta 1965 pa so ga povečali in je tako še danes sestavljen iz petnajstih držav. Vključuje pet stalnih držav članic Varnostnega sveta, to so Združene države Amerike, Velika Britanija, Francija, Rusija in Kitajska, ter deset nestalnih držav članic, ki imajo dvoletni mandat. Odločitve Varnostnega sveta OZN so zavezujoče,

Svet pa jih sprejema z večino, kar pomeni, da mora za sprejetje nekega sklepa glasovati devet držav članic. Stalne države članice Sveta imajo ob glasovanju, ne glede na vsebino, možnost uporabe veta (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 315). Takšna sestava Varnostnega sveta, kjer ima pet držav zagotovljen sedež in možnost uporabe veta, je posledica izkušenj iz Društva narodov. Tako naj bi se zagotovilo, da nobena od velesil ne bi po lastni volji izstopila iz OZN, kot se je zgodilo v primeru Japonske tik pred drugo svetovno vojno (Hanhimaki 2008, 15).

Ideja, da imajo države, ki so jih v času ustanavljanja OZN prepoznali kot velesile, stalni sedež v Varnostnem svetu in možnost veta, izhaja iz teorije, da morajo imeti velesile za učinkovito delovanje takšne organizacije privilegiran položaj (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 315).

Varnostni svet tako v svojem delovanju prepoznava morebitne grožnje mednarodnemu miru in varnosti. Sprva pozove akterje v nekem konfliktu, da trenja razrešijo v miru in jim pri tem pomaga s svojimi predlogi ali pa predlaga mediacijo. V primerih, kjer mirna rešitev ni realna, Varnostni svet lahko sprejme določene sankcije zoper akterje v sporu ali pa celo odobri uporabo vojaške sile za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti (United Nations 2013a).

3.1.4 Generalna skupščina

Generalna skupščina je glavni posvetovalni in predstavniški organ, v katerem se tudi oblikujejo politike OZN. V Generalni skupščini imajo sedež vse države članice Organizacije združenih narodov, trenutno je torej Generalna skupščina sestavljena iz 193 držav članic. Skupščina tako predstavlja edinstven forum za večstranske pogovore o različnih mednarodnih vprašanjih (United Nations 2013b).

V Generalni skupščini OZN ima vsaka država članica en glas, za sprejetje pomembnejših odločitev, kot so na primer zagotavljanje mednarodnega miru, sprejetje nove države članice in proračun Organizacije združenih narodov, pa je potrebna dvotretinjska večina. Pri odločitvah o manj pomembnih zadevah zadostuje navadna večina. Vendar pa nobena odločitev Generalne skupščine ni zavezujoča, ampak ima zgolj status priporočil, kljub temu pa so odločitve Skupščine pomembne, saj prikažejo svetovno usmerjenost glede nekega vprašanja (Curtis in Taylor v Baylis in drugi 2008, 317).

3.1.5 Sekretariat

Sekretariat OZN izvršuje vsebinske in administrativne naloge, ki jih sprejemajo Generalna skupščina, Varnostni svet in drugi organi Združenih narodov. Sekretariat OZN vodi generalni sekretar Organizacije združenih narodov, ki je od decembra 2006 Južnokorejec Ban-Ki Moon, ki je prisegel kot osmi generalni sekretar OZN. Sekretariat je sestavljen iz številnih oddelkov, v katerih je zaposlenih več kot 15 tisoč ljudi (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 317).

Na priporočila drugih organov Organizacije Sekretariat opravlja tudi številne raziskovalne naloge, kljub temu pa je njegova osnovna pristojnost opravljanje birokratskih zadev in prave politične moči pravzaprav nima (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 317). Edina izjema je pravzaprav pristojnost generalnega sekretarja, da po 99. členu Listine OZN Varnostni svet opozori na morebitne situacije, ki so lahko grožnja mednarodnemu miru in varnosti (Generalna skupščina Združenih narodov 1945, 99. člen).

3.1.6 Ekonomski in socialni svet (ECOSOC)

Ekonomski in socialni svet OZN koordinira in izvaja ekonomske in socialne programe Organizacije združenih narodov. ECOSOC deluje pod okriljem in navodili Generalne skupščine Združenih narodov, poleg tega pa se v svojem delu pogosto zanaša tudi na sodelovanje z nevladnimi organizacijami in s tem pravzaprav predstavlja pomembno povezavo med OZN in civilno družbo. ECOSOC je sestavljen iz številnih podorganov, kot sta na primer Komisija o statusu žensk in Ekonomska komisija za Afriko (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 318).

Realno je ECOSOC relativno brez prave politične moči znotraj strukture OZN. Ekonomski in socialni svet je sestavljen iz 54 držav članic, ki jih za obdobje treh let izvoli Generalna skupščina OZN. Prava ekonomska in gospodarska moč v strukturi OZN pravzaprav leži v t.i. treh sestrah: Svetovni banki, Mednarodnem finančnem skladu in Svetovni trgovinski organizaciji (Hanhimaki 2008, 41–43).

3.1.7 Skrbniški svet

Skrbniški svet je bil ustanovljen za zagotavljanje nadzora nad enajstimi t. i. skrbniškimi ozemlji, ki so bila še vedno pod administrativnim upravljanjem sedmih držav članic. Skrbniški svet je skrbel za to, da so bili sprejeti vsi potrebni ukrepi, ki bi tem ozemljem omogočili samoupravo ali osamosvojitve. Do leta 1994 so vsa skrbniška ozemlja dosegla samoupravo oz. nekatera tudi osamosvojitve. Zadnja taka država je bila pacifiška država Palau, ki so jo pred tem upravljale Združene države Amerike. Leta 1994 je tako Skrbniški svet dokončal svoje delo, danes pa ga na papirju sestavlja pet stalnih držav članic Varnostnega sveta OZN, ki bi se sestale, če bi bilo treba (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 318).

3.1.8 Mednarodno sodišče OZN

Mednarodno sodišče je temeljni sodni organ Organizacije združenih narodov, ki je bil ustanovljen z Ustanovno listino OZN leta 1945, z delovanjem pa je začel aprila 1946. Sedež Sodišča je v mestu Haag na Nizozemskem in je tako edini temeljni organ OZN, ki nima sedeža v New Yorku v Združenih državah Amerike. Osnovna naloga Mednarodnega sodišča OZN je, da v skladu z mednarodnim pravom razsoja o pravnih sporih, ki jih vložijo države članice OZN. Poleg tega podaja tudi pravne nasvete in priporočila drugim organom Organizacije združenih narodov.

Sodišče sestavlja 15 sodnikov, ki so za obdobje devetih letih izvoljeni s strani Generalne skupščine OZN in Varnostnega sveta. Uradna jezika sodišča sta angleščina in francoščina (International Court of Justice 2013).

3.1.9 Delovanje OZN

Kot je že iz same strukture Organizacije združenih narodov razvidno, je področje delovanja OZN zelo široko. Osnovno področje, na katerega se usmerja OZN, je zagotovo zagotavljanje mednarodnega miru in varnosti, saj je to pravzaprav temeljna ideja ustanovitve takšne organizacije. Kljub temu pa Združeni narodi pokrivajo tudi številna druga področja, kot so na primer ekonomska in socialna vprašanja, vprašanja, povezana s človekovimi pravicami, drogami, svetovno trgovino itd. V nadaljevanju podpoglavja se bom osredotočil

predvsem na delovanje OZN za zagotavljanje mednarodnega miru in varnosti, saj je za tematiko, analizirano v tej diplomski nalogi, to področje najbolj relevantno.

V Ustanovni listini Združenih narodov so zapisani temeljni mehanizmi, ki jih OZN lahko uporablja za zagotavljanje mednarodne varnosti in miru. Bolj natančno to področje urejata dve poglavji, in sicer 6. poglavje, ki govori o mirnem reševanju sporov, in 7. poglavje, ki govori o akcijah v primeru ogrožanja miru, kršitve miru in agresivnih dejanj. Svoj doprinos pa k zagotavljanju mednarodnega reda in miru dajeta tudi 8. in 9. poglavje, ki govorita o regionalnih dogovorih in mednarodnem ekonomskem in socialnem sodelovanju (Generalna skupščina Združenih narodov 1945, poglavja 6–9).

6. poglavje Ustanovne listine ZN torej obravnava mirno reševanje sporov. Zapisano je: »Stranke v vsakem sporu, katerega nadaljevanje bi utegnilo ogroziti ohranitev mednarodnega miru in varnosti, si morajo predvsem prizadevati, da se spor reši s pogajanjem, z anketo, s posredovanjem, s spravo, z razsodništvom, s sodno rešitvijo, z obračanjem na regionalne ustanove ali regionalne dogovore ali pa z drugimi mirnimi sredstvi po njihovi lastni izbiri« (Generalna skupščina Združenih narodov 1945, 33. člen). V 34. členu pa se Varnostni svet poziva, da »bo v primeru, kadar se mu bo to zdelo potrebno, pozval stranke, naj rešujejo svoj spor s takimi sredstvi« (Generalna skupščina Združenih narodov 1945, 34. člen).

Najbolj obsežno poglavje, ki ureja varovanje mednarodnega miru, je 7. poglavje. Varnostni svet OZN v primeru grožnje ali kršitve miru lahko določi, katere ukrepe je treba izvajati za končanje določene grožnje. Takšni ukrepi lahko vključujejo uporabo vojaške sile, lahko pa so drugačne, predvsem ekonomske narave. Ukrepi, ki ne vključujejo vojaškega posredovanja, so naslednji: »popolna ali delna prekinitev ekonomskih odnosov in železniških, pomorskih, zračnih, poštnih, telegrafskih, radijskih in drugih komunikacijskih sredstev ter pretrganje diplomatskih odnosov« (Generalna skupščina Združenih narodov 1945, 41. člen). Če Varnostni svet OZN oceni, da zgoraj omenjeni ukrepi niso zadostni, lahko »z zračnimi, pomorskimi ali kopenskimi silami izvede tako akcijo, kakršna bi se mu zdelo potrebna za ohranitev ali vzpostavitev mednarodnega miru in varnosti. Taka akcija lahko vključuje demonstracije, blokado in druge operacije, ki se izvedejo z zračnimi, pomorskimi ali kopenskimi silami članov Združenih narodov« (Generalna skupščina Združenih narodov 1945, 42. člen).

Dodatni poglavji, ki tudi urejata področje mednarodne varnosti, sta še 8. in 9. poglavje. 8. poglavje tako dopušča, da se spore, ki predstavljajo grožnjo mednarodnemu miru, rešuje tudi s pomočjo regionalnih dogovorov ali ustanov. Seveda pa je pogoj, »da so takšni

dogovori ali ustanove in njihova dejavnost združljivi s cilji in načeli Združenih narodov« (Generalna skupščina Združenih narodov. 1945, 52. člen). Zadnje, 9. poglavje, ki je relevantno za obravnavano tematiko, sicer pokriva področje ekonomskega in socialnega sodelovanja, ki morda na prvi pogled ni neposredno povezano z zagotavljanjem mednarodne varnosti in miru. Kljub temu pa so ustanovitelji OZN v listini zapisali, da je takšno sodelovanje med državami članicami lahko ključnega pomena za ustvarjanje pogojev za stalnost in blaginjo, ki pa sta »/.../potrebni za mirne in prijateljske odnose med narodi, sloneče na spoštovanju načela enakopravnosti ljudstev in njihove samoodločbe/.../« (Generalna skupščina Združenih narodov 1945, 55. člen).

Na delovanje OZN na področju ohranjanja in zagotavljanja svetovne varnosti in miru je močno vplival spreminjajoči se svetovni politični kontekst. Največje spremembe na tem področju so se zgodile po koncu hladne vojne med ZDA in Sovjetsko zvezo. Pred tem je namreč možnost veta, kljub možnosti, da Združeni narodi vzpostavijo lastno vojsko za zagotavljanje varnosti, onemogočala takšna posredovanja. Tako je OZN poskušal najti druge načine, kako zagotavljati svetovni red in mir. Lahko je denimo posredoval z mandatom, ki ga je podelil določeni državi, da v njenem imenu posreduje v določenem konfliktu. Takšna primera sta posredovanji ZDA z mandatom Združenih narodov v Koreji leta 1950 in v Zalivski vojni leta 1990. V številnih primerih je uporabljal klasičen način ohranjanja miru (*peacekeeping*), ki sicer ni natančno opredeljen v ustanovni listini, deluje pa na podlagi 6. člena Listine. Klasičen način ohranjanja miru vključuje ustanovitev vojaških čet Združenih narodov, ki nadzorujejo območje med sprtima stranema. Omenjene čete lahko strelno orožje uporabijo zgolj v primeru samoobrambe. Pomemben vidik takšnega posredovanja je tudi dejstvo, da velesile v četah s svojo vojsko ne smejo sodelovati (Taylor in Curtis v Baylis in drugi 2008, 319). Na nesposobnost OZN v času hladne vojne, da bi posredoval na kriznih žariščih, kaže tudi podatek, da je v obdobju od ustanovitve OZN leta 1945 do leta 1990 v približno stotih večjih konfliktih življenje izgubilo kar dvajset milijonov ljudi. Dejstvo je, da je za neuspeh OZN kriva takratna ideološka razdelitev, saj podatki kažejo, da je bilo v tistem obdobju v Varnostnem svetu podanih kar 279 vetov (Boutros-Ghali 1992, točka 14).

Po koncu hladne vojne je tako OZN sprejel širše in bolj ambiciozne načrte za svoje delovanje na področju mednarodne varnosti in miru. Leta 1992 je takratni generalni sekretar Organizacije združenih narodov Boutros Boutros-Ghali omenjene načrte zapisal v svojem letnem poročilu, ki ga je poimenoval »Agenda za mir« (Taylor in Curtis v Baylis in drugi

2008, 320). V omenjenem Dnevnem redu za mir je Boutros Boutros-Ghali zapisal tudi tri ključne mehanizme za zagotavljanje mednarodne varnosti in miru:

- preventivna diplomacija – pred nastankom preventivne diplomacije je OZN posredoval šele po nastanku nekega konflikta, namen preventivne diplomacije pa je posredovanje še pred nastankom resnih konfliktov, ki bi lahko pripeljali do grožnje mednarodnemu redu in miru.
- vzpostavljanje miru (*peacemaking*) – kot že ime samega instrumenta pove, je njegova glavna naloga, da sprti strani na miren način sprejmeta sporazum.
- ohranjanje miru (*peacekeeping*) – pomeni ohranjanje miru na klasičen način, ki je v veljavi že dolgo časa, torej s posredovanjem Združenih narodov na območju konflikta. V takšnem primeru morajo posredovanje OZN potrditi vse sprte države (Boutros-Ghali 1992, točka 20).

3.2 Korejski konflikt

V tem delu drugega poglavja bom opisal ključna obdobja in situacije v dolgoletnem korejskem konfliktu. Omenjeni opis in analiza mi bosta dodatno pomagala pri razumevanju celotnega problema in vloge OZN pri reševanju konkretnega konflikta.

3.2.1 Korejska vojna (1950–1953)

Po koncu druge svetovne vojne je bila Koreja podobno kot Nemčija okupirana s strani zavezniških sil, in sicer Sovjetske zveze in Združenih držav Amerike. Vendar pa je do zasedbe Korejskega polotoka prišlo bolj ali manj naključno in ni bila del nekega v naprej zastavljenega projekta. Koreja je bila namreč vse od leta 1910 pod japonsko nadvlado, ki pa se je zrušila skupaj z japonsko kapitulacijo poleti leta 1945. Tako je rdeča armada, ki je v tistem času osvajala Mančurijo, imela prosto pot tudi v Severni Koreji. Podobno je bilo tudi na jugu, ki so ga zavzele ameriške čete, ki so sicer imele nalogo zavzeti japonske otoke (Lewis Gaddis 2005, 40–46). Prvotni cilj okupacije Korejskega polotoka je bila vzpostavitev neodvisne in demokratične združene Koreje, vendar pa so se ideje ZDA in Sovjetske zveze o tem, kako novo državo politično urediti, močno razlikovale (Park 1983, 249). In prav dejstvo, da je do zasedbe Koreje prišlo bolj kot ne nenačrtovano, je ključno, da sta se ZDA in Sovjetska zveza uspeli dogovoriti za razmejitev polotoka, in sicer po 38. vzporedniku, ki

Korejski polotok deli na pol (Lewis Gaddis 2005, 40–46). V Severni Koreji je tako vladal komunistični režim, ki ga je pod okriljem Stalina vpeljal severnokorejski voditelj Kim Il-Sung, medtem ko je bila politična situacija na južnem delu polotoka veliko bolj kaotična. Južni Koreji je tako s podporo ZDA vladala administracija predsednika Syngmana Rheeja, ki je zastopala stališče, da je združitev obeh držav nujna, tudi če je za to potrebna uporaba sile (Hickey 2011).

Po nekajletnih vojaških konfliktih na meji vzdolž 38. vzporednika je 25. junija 1950 severnokorejska ljudska armada napadla Južno Korejo. Zahodni svet je omenjeni napad sprva razumel kot nov konflikt na meji med državama, vendar pa je kmalu postalo jasno, da gre za invazijo na Južno Korejo. ZDA so invazijo razumele kot poskus komunističnega režima, da prevzame nadzor v svetu in zato neposredovanje po mnenju ZDA ni bilo mogoče. Na takšno stališče ZDA kaže tudi izjava takratnega predsednika Združenih držav Amerike Harryja S. Trumana: »Če ne pomagamo Južni Koreji, bodo Sovjeti nadaljevali s svojim pohodom in zavzeli državo za državo« (A&E Television Networks, LLC 2013). Sprva je severnokorejska ljudska armada zlahka napredovala in zavzela velik del Južne Koreje, saj lahka pehota, ki jo je imela na voljo Južna Koreja, ni bila kos sovjetskim tankom in artileriji, ki jih je uporabljala severnokorejska armada (Hickey 2011).

ZDA so pozvale Varnostni svet Združenih narodov, naj sprejme resolucijo, v kateri prepozna Severno Korejo kot agresorja in obsoja invazijo severnokorejske armade (Hickey 2011). Zaradi odsotnosti sovjetskega ambasadorja pri Združenih narodih Jakoba Malija in s tem nezmožnosti uporabe veta Sovjetske zveze je bila takšna resolucija tudi sprejeta. Zaradi istega razloga je bila sprejeta tudi druga resolucija, ki so jo predlagale Združene države Amerike, in sicer avtorizacija za uporabo sile, s katero se zaustavi pohod severnokorejske ljudske armade (Hanhimaki 2008, 58). Države članice OZN so bile pozvane, da pošljejo vojaško pomoč za obrambo Južne Koreje. Večino vojaške sile so poslale ZDA, ob bok pa so jim s svojim ladjevjem v azijskih vodah prišle tudi Velika Britanija in ostale države Commonwealtha (Hickey 2011).

Kljub temu je sprva kazalo, da bodo severnokorejske sile zavzele celotno Južno Korejo pred prihodom ameriške vojske, saj so brez večjih težav prodirale proti jugu in že prišle do strateško pomembnega mesta in пристanišča Pusan. 8. armada ZDA, ki je bila prvotno nameščena na Japonskem, je pod vodstvom generala Walkerja uspela ubraniti Pusan in tako omogočila prihod okrepitev. Prihod novih okrepitev sprva ni prinesel velikih sprememb, saj so vojaške sile pod vodstvom ZDA zgolj zadrževale nadaljnje prodiranje severnokorejske

ljudske armade, same pa niso zmogle pomembnega protiudara. Sredi septembra 1950 pa je general MacArthur izpeljal odločilno akcijo za preobrat v korejski vojni. Odločil se je za pomorski desant pri mestu Inch'on, ki se nahaja 240 kilometrov severno od mesta Pusan, ki je takrat predstavljalo glavno bojišče. S takšnim manevrom je general MacArthur prekinil komunikacijske in oskrbovalne povezave med Severno Korejo in vojaškimi silami na fronti. Zelo pomemben del pri desantu in uničenju komunikacijske povezave so odigrala tudi letala, ki so neprestano bombardirala strateške točke Severne Koreje. Po omenjeni operaciji se je severnokorejska armada zlomila in se umaknila nazaj za 38. vzporednik (Hickey 2011). General MacArthur je ukazal invazijo na Severno Korejo in s tem prestopil pooblastila Združenih narodov (Hanhimaki 2008, 58). Ameriške čete so prodrle v notranjost Severne Koreje vse do Mančurijske meje. General MacArthur je predsedniku Trumanu zagotovil, da bodo sile OZN prevladale in zmagovalno zaključile vojno do konca leta 1950, vendar pa v svoji napovedi ni predvidel posredovanja Kitajske, ki se je ob hitrem napredovanju ameriških sil počutila ogroženo. Novembra 1950 se je tako v korejsko vojno vključila tudi Kitajska. Kitajska armada je izkoristila nepripravljenost sil OZN in premaknila fronto nekaj kilometrov južno od glavnega mesta Južne Koreje Seula. Novi poveljnik sil OZN general Ridgway je kljub izredno slabi morali, ki je vladala med vojaki, uspel spomladi počasi napredovati proti severu. Do sredine aprila 1951 se je tako bojna fronta ponovna vrnila na 38. vzporednik. Naslednji dve leti vojne sta tako potekali v okolici 38. vzporednika, kjer so boji potekali z močno utrjenih pozicij, ključno pa je bilo, da nobena stran ni omogočila nasprotniku, da bi napredoval proti severu oz. jugu (Hickey 2011).

Zadnji dve leti vojne, torej vse od ustalitve bojne linije na 38. vzporedniku, so potekala tudi pogajanja vseh vpletenih sil o prekinitvi ognja. Ključna točka, ki je onemogočala kompromis o prekinitvi ognja, je bilo vprašanje o prihodnosti več kot tisočih komunističnih ujetnikov, ki so bili nastanjeni na otoku Koje v Južni Koreji. Komunistični pogajalci so zahtevali, da se vsi omenjeni ujetniki vrnejo v Severno Korejo, vendar pa so le-ti takšnemu scenariju nasprotovali. Po dolgotrajnih pogajanjih so sprejeli sprejemljivo rešitev, ki je omogočala ujetnikom, ki niso želeli nazaj v Severno Korejo, da ostanejo v Južni Koreji. Julija 1953 je bila podpisana pogodba o prekinitvi ognja in na bojiščih je prevladal mir. V operaciji »Velika izmenjava« se je na tisoče ujetnikov vrnilo na svoje domove tako v Severni kot tudi Južni Koreji. Na meji med državama, torej na 38. vzporedniku, je bila vzpostavljena nevojaška cona (*demilitarised zone*) (Hickey 2011).

Korejska vojna je pravzaprav predstavljala državljansko vojno s posredovanjem in vpletenostjo številnih tujih vojaških sil. Šlo je tudi za prvo vojaško posredovanje Organizacije združenih narodov in zadnje skupno vojaško dejanje držav Commonwealtha. Nihče pravzaprav ne ve, koliko ljudi je izgubilo življenje v tej vojni, ocene pa kažejo na to, da je v korejski vojni umrlo več kot pol milijona ljudi (Hickey 2011).

3.2.2 Obdobje od podpisa pogodbe o prekinitvi vojne do danes

Kljub podpisu pogodbe o prekinitvi vojaških spopadov 27. julija 1953 sta Severna in Južna Koreja teoretično še vedno v vojni, saj mirovni sporazum ni bil nikoli podpisan. Mejo med državama še vedno določa 38. vzporednik, ki Korejski polotok deli na pol, vse od leta 1953 pa je to območje demilitarizirane vojaške cone. Že šest desetletij tako v tem delu sveta vlada posebno stanje, ki pravzaprav ni vojna, ni pa niti pravega miru. Vsake toliko se namreč pojavijo trenja, ki zamajajo stabilnost tako na Korejskem polotoku kot tudi v celotni mednarodni skupnosti. V nadaljevanju poglavja bom kronološko opisal ključne dogodke, ki so bodisi pozitivno bodisi negativno vplivali na odnose med državama.

- Januar 1967 – Severnokorejska artilerija potopi južnokorejsko bojno ladjo med njenim patroliranjem ob državni meji. 39 mornarjev je bilo ubitih, 40 ranjenih.
- Januar 1968 – 31 pripadnikov specialnih vojaških enot Severne Koreje v napadu na južnokorejsko predsedniško palačo poskusi z atentatom na takratnega predsednika Južne Koreje Park Chung-heeja.
- Januar 1968 – Severnokorejske vojaške sile napadejo ameriško bojno ladjo USS Pueblo v Japonskem morju. Vseh 82 članov posadke je bilo zajetih, en ameriški mornar je izgubil življenje.
- December 1969 – Severnokorejski vohun ugrabi letalo na poti v Južno Korejo in ga z 39 talci preusmeri v Severno Korejo. Severna Koreja izpusti talce po dvomesečnih pogajanjih.
- Julij 1972 – Obe Koreji izdeta skupno sporočilo, v katerem se zavzameta za mirno rešitev spora in ponovno združitev obeh držav.
- Avgust 1974 – Ponoven neuspehi poskus atentata na južnokorejskega predsednika Parka ob njegovem javnem nagovoru. V streljanju je ubita predsednikova žena.

- Oktober 1983 – Takratni predsednik Južne Koreje Chun Doo Hwan preživi bombni napad v Burmi, v katerem je ubitih 21 ljudi, med njimi tudi številni ministri in drugi vladni odločevalci. Južna Koreja za napad obsodi novega voditelja Severne Koreje Kim Jong-Ila.
- November 1987 – V bombnem napadu na južnokorejsko potniško letalo je ubitih 115 potnikov in članov posadke. Za napad sta obtožena dva severnokorejska tajna agenta.
- September 1990 – Prvo srečanje premierjev Severne in Južne Koreje.
- September 1991 – Južna in Severna Koreja postaneta članici Organizacije združenih narodov.
- December 1991 – Severna in Južna Koreja podpišeta pakt o nenapadanju (*nonaggression pact*).
- Oktober 1994 – ZDA in Severna Koreja podpišeta sporazum, v katerem se Pyongyang zaveže, da bo zaustavil gradnjo novih jedrskih reaktorjev, za katere mednarodna skupnost sumi, da se uporabljajo za izdelavo jedrskega orožja.
- September 1996 – Severnokorejska podmornica nasede na obali Južne Koreje. 26 članov posadke zbeži na kopno, kjer jih izsledijo južnokorejski agentje. Večina članov posadke je ubitih.
- April 1999 – Prvo srečanje na visoki ravni med predstavniki obeh Korej v Pekingu je odpovedano zaradi nepripravljenost Pjongjanga za pogovore o združitvi družin, ki jih je ločila vojna in nova meddržavna meja.
- Junij 1999 – Šest severnokorejskih bojnih ladij devet dni zapored vdira v demilitarizirano območje v Rumenem morju, kar pripelje do obstreljevanja, v katerem izgubi življenje približno 40 vojakov.
- Junij 2000 – Srečanje južnokorejskega predsednika Kima Dae-Junga in severnokorejskega voditelja Kima Jong-Ila v Pjongjangu, kjer podpišeta pakt o zmanjšanju trenj med državama in možni združitvi družin, ki jih je ločila vojna. Prva srečanja družinskih članov se zgodijo avgusta istega leta in ponovijo v jeseni.
- Junij 2002 – V obstreljevanju je potopljena južnokorejska bojna ladja. Šest mornarjev izgubi življenje.
- Oktober 2002 – Priznanje Severne Koreje, da je kljub podpisanemu sporazumu z ZDA nadaljevala svoj jedrski program.

- Julij 2006 – Severnokorejska vojska izstrelji več raket nad Japonsko morje, med njimi tudi rakete dolgega dometa.
- Oktober 2006 – Severna Koreja sporoči, da je opravila svoj prvi jedrski poskus in tako postane osma država sveta, ki razvija svoje jedrsko orožje.
- Maj 2009 – Severna Koreja izvede prvi jedrski poskus po treh letih.
- November 2009 – Topovsko obstreljevanje na najbolj severni točki meje, kjer ta še ni točno določena, pri otočju Daechong. Ubit je en vojak.
- Marec 2010 – Severnokorejski torpedo potopi južnokorejsko bojno ladjo, na kateri življenje izgubi 46 mornarjev.
- Maj 2010 – Severna Koreja zaradi obtožb o potopitvi južnokorejske bojne ladje prekine vse diplomatske stike s Seulom.
- November 2010 – Severna Koreja obstreljuje otoke Yeongpyeong. Gre za enega največjih napadov na Južno Korejo po koncu korejske vojne. Istega meseca Severna Koreja razkrije številne nove objekte za bogatenje urana in izdelavo jedrskega orožja.
- Februar 2011 – Severna Koreja zagrozi z napadom na svojo južno sosedo, ki v odgovor skupaj z ZDA pripravi obsežne vojaške vaje. Pyongyang trdi, da gre za priprave na invazijo na Severno Korejo.
- December 2012 – Nekaj dni pred predsedniškimi volitvami v Južni Koreji Severna Koreja kljub opozorilom mednarodne skupnosti izstrelji novo raketo dolgega dometa.
- Februar 2013 – Severna Koreja izvede svoj tretji jedrski poskus.
- Marec 2013 – Severna Koreja zagrozi, da bo preklicala sporazum o prekinitev ognja, podpisan leta 1953, in zagrozi z drugo korejsko vojno.
- April 2013 – Severna Koreja namesti balistično raketo srednjega dosega na vzhodno obalo in južnokorejskim delavcem prepreči dostop do industrijskega objekta Kaesong (Associated Press 2010; Associated Press 2013; CBS News 2013; Dolmetsch 2010; Ellis in drugi 2011; Radion Free Asia 2010; Sanger 2006; STA 2013a; STA 2013b; The Wall Street Journal 2012).

Iz ključnih dogodkov na Korejskem polotoku je razvidno, da so vse od konca vojne med državama, z vključevanjem mednarodne skupnosti pa tudi širše, neprestano navzoče napetosti. Pomembno je poudariti, da sem opisal zgolj večje konflikte, navzoči pa so tudi vsakodnevni manjši konflikti, ki še dodatno ogrožajo varnost na Korejskem polotoku.

4 LASTNA ANALIZA

V nadaljevanju diplomskega dela bom analiziral vlogo Organizacije Združenih narodov pri reševanju Korejskega konflikta vse od začetka vojne do danes. Analiziral bom mehanizme in instrumente, s katerimi OZN poskuša vplivati na razmere na Korejskem polotoku.

4.1 Delovanje OZN med Korejsko vojno (1950–1953)

Kot sem omenil že v kratkem opisu korejske vojne, je pomembno vlogo v oboroženem konfliktu odigrala tudi Organizacija Združenih narodov. V nadaljevanju bom tako bolj natančno analiziral mehanizme in instrumente, s katerimi je OZN poskušal zaustaviti nasilje na Korejskem polotoku.

Varnostni svet OZN se je hitro odzval na severnokorejsko invazijo in se 25. junija 1950, torej dan po napadu na Južno Korejo, sestal ter sprejel prvo resolucijo, povezano s korejskim konfliktom. Varnostni svet je tako 25. junija 1950 sprejel Resolucijo 82, in sicer z devetimi glasovi za, nobenim proti in enim vzdržanim glasom (Jugoslavija). Sovjetska Zveza v času glasovanja ni bila navzoča (Varnostni svet 1950a). Za lažjo predstavo bi na tem mestu na hitro predstavil članice Varnostnega sveta OZN v tistem obdobju: Kitajska, Francija, ZDA, Sovjetska Zveza, Velika Britanija, Kuba, Ekvador, Egipt, Indija, Norveška in Jugoslavija (Varnostni svet 1950a). Varnostni svet Združenih narodov določa, da gre v primeru napada na Južno Korejo za kršitev mednarodnega miru in zato v prvi točki resolucije poziva k takojšnjemu prenehanju sovražnosti ter poziva severnokorejske oblasti, da svoje oborožene sile nemudoma umakne do 38. vzporednika. V drugi točki resolucije Varnostni svet poziva Komisijo Združenih narodov za Korejo¹, da v najkrajšem možnem času sprejme svoje predloge za nadaljnje ukrepe, budno spremlja umik severnokorejske vojne in o stanju na Korejskem polotoku ves čas obvešča Varnostni svet. V zadnji, tretji točki resolucije Svet poziva države članice OZN, da po svojih močeh pomagajo Združenim narodom pri implementaciji te resolucije in se vzdržijo kakršne koli pomoči Severni Koreji (Varnostni svet 1950a).

¹ Komisija Združenih narodov za Korejo je bila ustanovljena po koncu druge svetovne vojne in naj bi zagotovila združitev obeh držav in demokratične ter pravične volitve v skupni Koreji. Severna Koreja omenjene Komisije ni priznavala in se tako ni držala njenih priporočil (National Defence 2008).

V noči na 27. junij 1950 je Varnostni svet OZN sprejel novo resolucijo (Appleman 1992, 39). V Resoluciji 83 Varnostni svet sprejme poročilo Komisije ZN za Korejo, v katerem so zapisali, da severnokorejske oblasti niti niso prenehale z napadi niti niso umaknile svojih vojaških sil na 38. vzporednik. Komisija tako priporoča nujno uporabo vojaških sil za ponovno vzpostavitev miru na Korejskem polotoku. Varnostni svet tako s sedmimi glasovi za in enim proti (Jugoslavija)² sprejme priporočilo, da države članice OZN priskrbijo potrebno pomoč Republiki Koreji, da odbije napad in ponovno vzpostavi mednarodni red in mir na polotoku (Varnostni svet 1950b).

7. julija 1950 je Varnostni svet na svojem 476. zasedanju s sedmimi glasovi za, nobenim proti in tremi vzdržanimi glasovi (predstavnik Sovjetske Zveze ni bilo v New Yorku), sprejel Resolucijo 84. V njej Svet zabeleži in se zahvali državam članicam, ki so potrdile pomoč Republiki Koreji pri obrambi svojega ozemlja. V tretji točki resolucije so zapisali priporočilo, da članice svojo vojaško in drugo pomoč dajo na razpolago skupnemu poveljstvu pod vodstvom Združenih držav Amerike. V naslednjih točkah tako Svet poziva ZDA, da določijo poveljnika skupnih sil in nadaljnje pooblašča skupno poveljstvo, da v okviru operacije proti Severni Koreji po svoji presoji uporablja zastavo Združenih narodov sočasno z nacionalnimi zastavami držav, ki v operaciji sodelujejo. Resolucijo Varnostni svet zaključi s pozivom ZDA, da sproti obvešča Svet o poteku skupne operacije (Varnostni svet 1950c).

Slab mesec pozneje je Varnostni svet Združenih narodov sprejel četrto resolucijo, ki se navezuje na korejski konflikt. Resolucija 85 je bila sprejeta 31. julija 1950, in sicer z devetimi glasovi za, nobenim proti in enim vzdržanim glasom (Jugoslavija). Sovjetska Zveza tudi pri tem glasovanju ni bila navzoča. Resolucija 85 pooblašča poveljstvo Združenih narodov pod vodstvom generala MacArthurja, da podpre korejsko civilno prebivalstvo in pozove specializirane agencije, različna podtelesa Združenih narodov in nevladne organizacije, da mu po svojih močeh pri tem pomagajo. Poleg tega skupno poveljstvo ZN pozove, da poroča o svojem delu pri podpori civilnemu prebivalstvu (Varnostni svet 1950č).

Zadnja resolucija, ki jo je Varnostni svet Združenih narodov sprejel v času korejske vojne in seveda v povezavi s korejsko vojno, je bila Resolucija 90, ki je bila sprejeta soglasno 31. januarja 1951. Varnostni svet je v resoluciji odločen umakniti vprašanje "Pritožba o agresiji na Republiko Korejo" s seznama vprašanj v obravnavi na Svetu (Varnostni svet 1951).

² Predstavnik Sovjetske Zveze v času glasovanja ni bil navzoč (Varnostni Svet 1950b).

Iz opisa vseh resolucij, ki jih je sprejel Varnostni svet ZN v času korejske vojne, je možno izluščiti ključni dejavnik, ki je vplival na sprejetje takšnih ukrepov. V času sprejemanja temeljnih resolucij o korejskem konfliktu je namreč Sovjetska Zveza bojkotirala zasedanja Sveta in s tem pravzaprav omogočila sprejetje resolucij, ki so vodile v vojaško posredovanje OZN na Korejskem polotoku (Hanhimaki 2008, 58).

4.2 Delovanje OZN v obdobju 1953–2013

Prva naslednja resolucija, ki jo je sprejel Varnostni svet Združenih narodov in se navezuje na Korejski polotok, je bila sprejeta 8. avgusta leta 1991. V Resoluciji 702 (Varnostni Svet 1991, 1. točka) je Svet soglasno priporočil Skupščini Združenih narodov, da kot novi članici organizacije sprejme Demokratično ljudsko Republiko Korejo in Republiko Korejo. Predsednik Sveta je priporočilo obrazložil z dejstvom, da si obe državi prizadevata za skupno sobivanje na Korejskem polotoku in sta s tem pokazali zrelost za vstop v Organizacijo združenih narodov (Varnostni svet 1991).

Pomembno vlogo na Korejskem polotoku igra tudi mednarodna Pogodba o neširjenju jedrskega orožja. Temeljni element pogodbe je člen 3³, kjer je vzpostavljen varovalni sistem, ki ga nadzoruje Mednarodna agencija za jedrsko energijo (IAEA). IAEA tako v skladu s Pogodbo o neširjenju jedrskega orožja opravlja inšpekcije v državah podpisnicah in skrbi za spoštovanje sprejetih določil (Pogodba o neširjenju jedrskega orožja 1968). Pogodba je v veljavo stopila leta 1970, Republika Koreja ali Južna Koreja jo je podpisala in ratificirala leta 1975 (Kane in drugi 2011), Demokratična ljudska Republika Koreja ali Severna Koreja pa je pogodbo podpisala deset let pozneje, torej leta 1985, kar bi IAEA omogočilo, da z inšpekcijo v Severni Koreji začne junija leta 1992 (Kirgis 2003). Vendar pa je Severna Koreja 12. marca 1993 zaradi obtožb IAEA, da proizvaja plutonij za izdelavo jedrskega orožja, napovedala svoj odstop od Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja (Bunn in Rhineland 2005). Varnostni svet Združenih narodov je tako sprejel Resolucijo 825, v kateri je Severno Korejo pozval, naj premisli o svojem umiku od pogodbe in dovoli vstop inšpektorjem IAEA v svojo državo. Resolucija tudi pozove generalnega direktorja Mednarodne agencije za jedrsko energijo, da skupaj s severnokorejskimi oblastmi najde možne rešitve in o tem poroča Varnostnemu svetu (Varnostni svet 1993). Na grožnjo Severne Koreje, da bo odstopila od Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, so se ostro odzvale Združene države Amerike, ki so že pripravljale načrt za

³ Pogodba o neširjenju jedrskega orožja 1968, 3. člen.

bombni napad na severnokorejski jedrski reaktor. Do napada ni prišlo, saj so diplomatski pogovori med voditelji držav obrodili sadove in Severna Koreja ni odstopila od Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja (Bunn in Rhineland 2005). Leta 2003 pa Severna Koreja dejansko in nepreklicno odstopi od Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja in se tako tudi razveže sodelovanja z IAEA varovalnim sistemom (Kirgis 2003). Omenjeni odstop močno zaznamuje nadaljnje dogajanje na Korejskem polotoku.

Varnostni svet Združenih narodov je 15. julija 2006 soglasno sprejel Resolucijo 1695, ki močno obsoja severnokorejsko izstrelitev balističnih raket nad Japonsko morje. Svet v resoluciji od Severne Koreje zahteva, da preneha z izstreljevanjem raket in tako doprinese k ohranjanju miru in varnosti. Resolucija tudi nagovarja vse države članice OZN, da prenehajo s trgovanjem s Severno Korejo s surovinami in tehnologijo, ki bi jih le-ta lahko uporabila za nadaljnjo izdelavo in razvoj balističnih raket dolgega dometa. Sprejeta resolucija je potrdila, da takšna dejanja Severne Koreje ogrožajo mir, stabilnost in varnost v regiji in nasploh v mednarodnem prostoru. Svet tudi poziva Severno Korejo, da se vzdrži podobnih izstrelitev in se osredotoči na diplomatske pogovore o neširjenju jedrskega orožja (Varnostni svet 2006a).

9. oktobra 2006 Severna Koreja opravi svoj prvi jedrski poskus, na kar se ostro odzove tudi Varnostni svet Združenih narodov, ki le nekaj dni za tem soglasno sprejme Resolucijo 1718, v kateri obsodi omenjeni jedrski poskus. Svet zopet pozove severnokorejsko vodstvo, da se vrne k večstranskim diplomatskim pogovorom o jedrskem programu. Poleg tega Varnostni svet prepove kakršno koli trgovanje s Severno Korejo, ki vključuje surovine in tehnologijo, ki jo je mogoče uporabiti za izdelavo jedrskega orožja. Prav tako prepove splošno orožarsko trgovanje s Severno Korejo, omeji pa tudi trgovino z luksuznim blagom. Resolucija tudi pozove države članice, naj pomagajo pri implementaciji sprejete resolucije in da v skladu s svojo zakonodajo opravljajo nadzore nad blagom, ki je namenjeno v Severno Korejo. Za boljšo implementacijo in nadzor nad izvajanjem resolucije pa Svet tudi ustanovi poseben odbor, ki bo vsakih devetdeset dni Svetu poročal o izvajanju resolucije (Varnostni svet 2006b). Na sprejeto resolucijo se je odzvala tudi Severna Koreja, ki je le-to popolnoma zavrnila in jo označila za nepravično, poleg tega pa je Varnostni svet Združenih narodov tudi obtožila, da povsem zanemarja pritisk, ki ga izvajajo Združene države Amerike na Severno Korejo (BBC News 2006).

Maja 2009 Severna Koreja opravi prvi jedrski poskus po treh letih, na kar se z novo resolucijo odzove tudi Varnostni svet OZN. 12. junija 2009 Svet namreč sprejme Resolucijo 1974, v kateri v najmočnejši obliki (*in strongest terms*) obsodi dejanje Severne Koreje in še

dodatno zaostri sankcije. Resolucija tako tudi zaustavi kakršno koli mednarodno financiranje programov, ki bi lahko bili povezani z razvojem jedrskega orožja, in še dodatno razširi seznam blaga, surovin in tehnologij, ki se ne smejo uvažati v Severno Korejo. Poleg tega tudi poziva države članice, da še zaostrijo nadzor nad uvozom blaga v Severno Korejo in zajeto prepovedano blago tudi uničijo. Svet tudi pozove svetovni finančni trg in države članice, da ne sklepajo novih posojil in finančne pomoči Severni Koreji, izjema je le nujna humanitarna pomoč. Resolucija tudi pozove države članice, da v 45 dneh od sprejetja resolucije poročajo o svojem delovanju za uspešno implementacijo sprejetih določil in nadaljnje poročanje po zahtevi posebnega odbora. Varnostni svet ZN je z resolucijo tudi ustanovil posebno skupino strokovnjakov, ki bo nadzorovala implementacijo sprejetih sankcij (Varnostni svet 2009). Na sprejeto resolucijo se je odločno odzvala Severna Koreja, ki je zagrozila, da bo še povečala svojo dejavnost na področju izdelave jedrskega orožja in da bo vsako blokado uvoza blaga v državo razumela kot vojaško dejanje in se temu primerno odzvala (Aljazeera 2009).

Slabo leto pozneje, 7. junija 2010, Varnostni svet Združenih narodov sprejme naslednjo resolucijo, povezano s Severno Korejo, in sicer Resolucijo 1928. V njej Svet podaljša mandat posebni skupini strokovnjakov, ki jo je ustanovil z Resolucijo 1874, še za eno leto (Varnostni svet 2010). Tudi naslednji relevantni resoluciji, Resolucija 1985 in Resolucija 2050, ki ju je Svet sprejel 10. junija 2011 oziroma 12. junija 2012, še za eno leto podaljšata mandat omenjeni strokovni skupini (Varnostni svet 2011; Varnostni svet 2012).

Zadnji resoluciji Varnostnega sveta ZN na temo korejskega konflikta sta bili sprejeti v letošnjem letu. 27. januarja 2013 tako Svet sprejme Resolucijo 2087, v kateri strogo obsodi severnokorejsko izstrelitev balistične rakete, ki se je zgodila decembra prejšnje leto, le nekaj dni pred predsedniškimi volitvami v Južni Koreji. Svet ugotovi, da je bila omenjena izstrelitev tudi v nasprotju z dvema že sprejetima resolucijama, in sicer 1718 (2006) in 1874 (2009). V nadaljevanju resolucije Varnostni svet ponovno potrdi že sprejete sankcije proti Severni Koreji in ponovno pozove vse države članice in ostale relevantne akterje v mednarodnem okolju, da Združenim narodom pomagajo pri implementaciji sprejetih resolucij. Združeni narodi pa od Severne Koreje zahtevajo in pričakujejo, da prekine z izdelavo jedrskega orožja in preneha z izstreljevanjem balističnih raket (Varnostni svet 2013).

Zadnja relevantna resolucija, ki jo sprejme Varnostni svet ZN, se navezuje na tretji jedrski poskus, ki ga Severna Koreja opravi februarja 2013. Svet tako 7. marca 2013 soglasno sprejme Resolucijo 2094, v kateri ponovno izpostavi pomembnost neširjenja jedrskega orožja, saj ta pomeni veliko grožnjo svetovnemu miru in varnosti. V nadaljevanju tako Združeni

narodi obsodijo nov jedrski poskus Severne Koreje ter zahtevajo, da Severna Koreja takoj preneha z nadaljnjimi jedrskimi poskusi in drugimi vojaškimi akcijami, ki ogrožajo stabilnost v regiji. Zahtevajo tudi, da Severna Koreja prekliče svoj umik iz Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja in s tem dovoli strokovnjakom IAEA, da opravijo pregled jedrskih reaktorjev. Ponovno potrdijo vse sprejete sankcije v prejšnjih resolucijah in jih še dodatno zaostrijo, poleg tega pa ponovno podaljšajo mandat posebni skupini strokovnjakov, ki je bila ustanovljena leta 2009 z Resolucijo 1874, še za eno leto, in sicer do aprila 2014 (Varnostni svet 2013). Severnokorejsko vodstvo se je na zadnjo sprejeto resolucijo Varnostnega sveta odzvalo z novimi grožnjami o jedrskem napadu na Združene države Amerike. Poleg tega pa je zagrozilo tudi z odstopom od Pogodbe o nenapadanju iz leta 1953 (Charbonneau 2013).

5 UGOTOVITVE

Že po grobem preletu delovanja Organizacije Združenih narodov v času korejskega konflikta je razvidno, da lahko to delovanje razdelimo na dve obdobji. Povsem jasno je namreč, da se je delovanje OZN razlikovalo v obdobju med korejsko vojno in po njej.

V obdobju korejske vojne se je OZN dejavno vključil v vojaški spopad, njegova vloga in delovanje v omenjeni vojni pa je še danes vroča tema. Prav korejska vojna je namreč primer precejšnje zlorabe Organizacije Združenih narodov za individualne cilje Združenih držav Amerike kot stalne članice Varnostnega sveta (Prebilič 2004, 20). Predvsem zaradi izredno spretne diplomacije ZDA je namreč v času korejske vojne prišlo do številnih kršitev pravilnikov in drugih pomembnih dokumentov OZN. ZDA so na primer izvajale tako hud pritisk na predstavnike držav članic, da ti niso imeli možnosti za kakovostno posvetovanje s svojimi vladaми, kar jim je sicer v pravilniku VS OZN zagotovljeno. Prav tako »pri oblikovanju skupnega poveljstva Varnostni svet OZN ni uveljavil ekskluzivne pravice nadzora nad koalicijskimi silami, ki po UL OZN pripada zgolj VS OZN in ne posamezni državi članici« (Prebilič 2004, 23). Tako lahko ugotovim, da OZN v času korejske vojne ni uspel delovati v okviru svojega osnovnega poslanstva, torej reševanja sporov po mirni poti. Ugotovim lahko, da je v omenjenem primeru prišlo do velike zlorabe mednarodne organizacije s strani Združenih držav Amerike. Da je do tega prišlo, sta po mojem mnenju pomembna predvsem dva dejavnika: ne povsem pojasnjena odsotnost sovjetskega predstavnika v Varnostnem svetu in s tem nezmožnost vložitve veta ter do neke mere še ne povsem izoblikovani postopki delovanja OZN. Korejska vojna je tako pokazala številne

pomanjkljivosti v delovanju OZN, kar je pripeljalo do številnih sprememb v sami strukturi, kot je na primer povečanje števila nestalnih držav članic v Varnostnem svetu s šest na deset (Prebilič 2004, 23).

V času od konca korejske vojne do danes pa je OZN pokazal povsem drugačen obraz, na kar kaže že dejstvo, da je kljub neprestanim napetostim med obema Korejama prvo resolucijo, ki se navezuje na korejski konflikt, sprejel šele leta 1993, ko je Severna Koreja zagrozila s svojim odstopom od Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja. Torej do leta 1993, ko so potekali občasni vojaški spopadi na meji med obema državama, Varnostni svet Združenih narodov ni posredoval, kar po mojem mnenju pomeni, da Varnostni svet ZN v omenjenih vojaških spopadih ni prepoznal večje grožnje za mednarodni mir in varnost. V konflikt se je torej OZN vključil šele z vprašanjem o jedrskem orožju, ki zagotovo pomeni veliko grožnjo svetovnemu miru in varnosti. Zanimivo je torej vprašanje, kakšno vlogo ima pravzaprav OZN v korejskem konfliktu. Po mojem mnenju, glede na zbrano literaturo, v samem konfliktu med obema državama in njunem vprašanju o sobivanju na skupnem polotoku OZN nima pomembne vloge. Povsem drugačno vlogo pa ima Organizacija Združenih narodov pri reševanju jedrskega vprašanja na Korejskem polotoku, kar pa po mojem mnenju predstavlja širše vprašanje in ne gre zgolj za konflikt med Severno in Južno Korejo. Naslednje pomembno vprašanje, ki se poraja in sem si ga zastavil že na začetku diplomskega dela, je, kakšne mehanizme OZN pravzaprav uporablja pri reševanju omenjenega jedrskega vprašanja. Najpomembnejši instrument, s katerim OZN lahko vpliva na določeno grožnjo mednarodnemu miru, so resolucije Varnostnega sveta, kar je razvidno tudi iz diplomskega dela. Še bolj pomembno vprašanje pa je, kako učinkovite so omenjene resolucije pri zagotavljanju miru in varnosti na Korejskem polotoku. Glede na nekatere odzive Severne Koreje na sprejete resolucije, ki kažejo na to, da jih le-ta ne namerava spoštovati, se zelo resno poraja vprašanje o učinkovitosti takšnih resolucij. Dejstvo je namreč, da OZN oz. Varnostni svet lahko sprejme določene sankcije zoper kršiteljico mednarodnega miru, vendar pa brez sodelovanja držav članic pri sami implementaciji resolucij omenjene sankcije lahko ostanejo zgolj mrtva črka na papirju. V primeru Severne Koreje se omenjeno dejstvo kaže predvsem v delovanju edine prave zaveznice Severne Koreje, Kitajske, ki tudi po mnenju analitikov ni pripravljena resneje poseči v aktivnosti svoje sosedice. Z nesodelovanjem Kitajske pri implementaciji sprejetih sankcij pa imajo te zgolj simbolno vlogo (Charbonneau 2013; Swenson-Wright 2013). Nekateri tudi menijo, da ni edina težava nepripravljenost Kitajske za polno sodelovanje z Združenimi narodi, ampak tudi dejstvo, da sprejete resolucije ne

prinesejo napredka, temveč predvsem nova trenja in grožnje s strani Severne Koreje (Gallo 2013). Kljub temu pa nekateri strokovnjaki v zadnjih resolucijah vidijo napredek in so mnenja, da bi te lahko pripeljale do napredka pri reševanju omenjenega problema. George Lopez, predavatelj na univerzi Notre Dame in nekdanji član skupine strokovnjakov za Severno Korejo pri OZN, meni, da bi zadnje sankcije lahko ključno vplivale na pretok kapitala, surovin in tehnologij, ki jih Severna Koreja nujno potrebuje za nadaljnjo izdelavo jedrskega orožja. Kot je poudaril, so podobni ukrepi močno zamajali iransko gospodarstvo in s tem tudi vplivali na reševanje iranskega jedrskega vprašanja. Vendar pa večina analitikov takšnemu pogledu nasprotuje, saj gre v primeru Severne Koreje za zelo učinkovito zaprto gospodarstvo (Charbonneau 2013). Dejstvo je torej, da je dejansko učinkovitost resolucij Varnostnega sveta Združenih narodov v primeru korejskega vprašanja zelo težko oceniti. Kljub temu pa je mogoče ugotoviti, da ima v omenjenem problemu zelo pomembno vlogo Kitajska, ki s svojo politiko do Severne Koreje močno vpliva na nadaljevanje začaranega kroga, v katerem se je znašla celotna mednarodna skupnost.

6 ZAKLJUČEK

Korejski konflikt je tako pokazal dva povsem različna obraza Organizacije Združenih narodov. V obdobju korejske vojne bi lahko dejali, da je OZN doživel velik poraz, saj je postal žrtev ene od držav članic, v tem primeru Združenih držav Amerike. Kljub omenjeni zlorabi pa je jasno, da je Organizacija Združenih narodov »ostala edina svetovna varnostna organizacija in nekakšen forum, kjer se srečujejo vse svetovne velesile in druge države« (Prebilič 2004, 23). In prav zato je tudi skozi desetletja zadržala visok ugled in postala vodilna avtoriteta pri reševanju mednarodnih konfliktov (Prebilič 2004, 23).

Kljub ugotovitvi, da je OZN postal vodilna avtoriteta pri reševanju mednarodnih sporov, pa se mi je skozi diplomsko nalogo porodilo zanimivo in pomembno vprašanje, ki bi bilo po mojem mnenju vredno nadaljnjega raziskovanja, in sicer kako učinkovita je pravzaprav Organizacija Združenih narodov pri ohranjanju mednarodnega miru in varnosti. Tako se na primer pojavlja vprašanje, zakaj OZN ni uspel posredovati in zaustaviti tako imenovanega genocida v Darfurju ali pa zakaj ni uspel zaustaviti iranskega programa za bogatenje urana. Poleg tega OZN pogosto očitajo, da gre za organizacijo v rokah ZDA in zahodnih držav članic, ki tako pogosto spregleda varnostna vprašanja revnejših držav članic.

Prav tako velik izziv predstavlja tudi sama struktura in delovanje organizacije, ki je po mnenju mnogih nepravilna in prav zato tudi neučinkovita (Muravchik 2006).

Organizacija Združenih narodov je zagotovo najpomembnejša svetovna organizacija, ki skrbi za mednarodno varnost in mir, kar se je pokazalo tudi v primeru korejskega konflikta, kljub temu pa je pomembno, da se zavedamo njenih pomanjkljivosti in še naprej stremimo k izboljšavam, ki bi zagotovile temeljni cilj OZN, torej zagotavljanje svetovnega miru in varnosti.

7 LITERATURA

- A&E Television Networks, LLC. 2013. *Korean War*. Dostopno prek: <http://www.history.com/topics/korean-war> (4. julij 2013).
- Aljazeera. 2009. *N. Korea defiant after new sanctions*. Dostopno prek: <http://www.aljazeera.com/news/asia-pacific/2009/06/200961361534368421.html> (31. julij 2013).
- Appleman, Roy E. 1998. *South to the Nakdong, North to the Yalu: United States Army in the Korean War*. Washington DC: Department of the Army. Dostopno prek: http://www.koreanwar2.org/kwp2/cmh/south_to_the_nakdong.pdf (10. julij 2013).
- Associated Press. 2010. *Korean Standoff: Isolation and tension on the divided peninsula*. Dostopno prek: <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=127134338> (4. julij 2013).
- --- 2013. The ongoing North-South tension. Dostopno prek: <http://bigstory.ap.org/interactive/ap-interactive-north-korea> (4. julij 2013).
- BBC News. 2006. *UN slaps sanctions on North Korea*. Dostopno prek: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/6051704.stm> (31. julij 2013).
- Boutros-Ghali, Boutros. 1992. *An Agenda for Peace*. Dostopno preko: <http://www.un-documents.net/a47-277.htm> (4. julij 2013).
- Bunn, George in John B. Rhineland. 2005. *NPT Withdrawal: Time for the Security Council to Step In*. Dostopno prek: http://www.armscontrol.org/act/2005_05/Bunn_Rhineland (13. julij 2013).
- CBS News. 2013. *The Koreas*. Dostopno prek: http://www.cbsnews.com/htdocs/koreas/framesource_time.html (4. julij 2013).
- Charbonneau, Louis. 2013. *Analysis: New sanctions on North Korea may be tougher, but impact in doubt*. Dostopno prek: <http://www.reuters.com/article/2013/03/08/us-korea-north-sanctions-idUSBRE92715Z20130308> (31. julij 2013).
- Dolmetsch, Chris. 2010. Sixty Years of Tension Mark Relations Between North, South Korea: Timeline. *Bloomberg*. Dostopno prek: <http://www.bloomberg.com/news/2010-05-25/sixty-years-of-tension-mark-relations-between-north-south-korea-timeline.html> (4. julij 2013).
- Ellis, Jonathan, Celina Fang, Hiroko Masuike in Judy Tong. 2011. North Korea's Nuclear Path Under Kim Jong-il. *The New York Times*. Dostopno prek:

http://www.nytimes.com/interactive/2009/04/05/world/asia/20090405-korea-timeline.html?hp&_r=1& (4. julij 2013).

- Gallo, William. 2013. *Effectiveness of UN Sanctions on North Korea Questioned*. Dostopno prek: <http://www.voanews.com/content/effectiveness-of-un-sanctions-on-north-korea-questioned/1597381.html> (31. julij 2013).
- Generalna skupščina Združenih narodov. 1945. *Ustanovna listina Združenih narodov*. Dostopno prek: <http://www.un.org/en/documents /charter/index.shtml> (4. julij 2013).
- Hanhimaki, Jussi M. 2008. *The United Nations: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Hickey, Michael. 2011. *The Korean War: An Overview*. Dostopno prek: http://www.bbc.co.uk/history/worldwars/coldwar/korea_hickey_01.shtml (4. julij 2013).
- Hong-Kyu Park. 1983. American Involvement in the Korean War. *The History Teacher* 16 (2): 249–263.
- International Court of Justice. 2013. *The Court*. Dostopno prek: <http://www.icj-cij.org/court/index.php?p1=1> (4. julij 2013).
- Kane, Chen, Stephanie C. Lieggi in Miles A. Pomper. 2011. *Time for Leadership: South Korea and Nuclear Nonproliferation*. Dostopno prek: http://www.armscontrol.org/act/2011_03/SouthKorea (10. julij 2013).
- Kirgis, Frederic L. 2003. *North Korea's Withdrawal from the Nuclear Nonproliferation Treaty*. Dostopno prek: <http://www.asil.org/insigh96.cfm> (10. julij 2013).
- Lewis Gaddis, John. 2005. *The Cold War: A New History*. New York: Penguin Group.
- MMC RTV SLO. 2013. *Severna Koreja vstopila v vojno stanje z Južno Korejo*. Dostopno prek: <http://www.rtvsl.si/svet/severna-koreja-vstopila-v-vojno-stanje-z-juzno-korejo/305594> (8. avgust 2013).
- Muravchik, Joshua. 2006. The Effectiveness of the UN Security Council, *Council on Foreign Relations*. Dostopno prek: <http://www.cfr.org/international-organizations-and-alliances/effectiveness-un-security-council/p11520> (8. avgust 2013).
- National Defence. 2008. *Operation United Nations Commission on Korea*. Dostopno prek: <http://www.cmp-cpm.forces.gc.ca/dhh-dhp/od-bdo/di-ri-eng.asp?IntlOpId=266&CdnOpId=314> (10. julij 2013).

- *Pogodba o neširjenju jedrskega orožja – Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons*. 1968 Dostopno prek: <http://www.fas.org/nuke/control/npt/text/npt2.htm> (10. julij 2013).
- Prebilič, Vladimir. 2004. Korejska vojna – zmaga ali poraz OZN. *Slovenska vojska* 12 (3): 20–23.
- Radio Free Asia. 2010. *60 Years of Tensions*. Dostopno prek: <http://www.rfa.org/english/multimedia/NKoreaAttacks-05262010161513.html> (4. julij 2013).
- Sanger, David E. 2006. North Koreans Say They Tested Nuclear Device. *The New York Times*, 9. oktober. Dostopno prek: http://www.nytimes.com/2006/10/09/world/asia/09korea.html?pagewanted=all&_r=0 (13. julij 2013).
- STA. 2013a. *Severna Koreja raketo predstavila na vzhodno obalo: Lahko res doseže obalo ZDA?* Dostopno prek: <http://www.times.si/svet/groznje-severne-koreje-zda-nameravajo-na-otok-guam-namestiti-sistem-protiraketne-obrambe--f9c386d764-82c785a67a.html> (4. julij 2013).
- --- 2013b. *Severna Koreja grozi s "preventivnim" jedrskim napadom na ZDA*. Dostopno prek: <http://www.dnevnik.si/svet/severna-koreja-grozi-s-preventivnim-jedrskim-napadom-na-zda> (4. julij 2013).
- --- 2013c. *Varnostni svet ZN zaostrojuje sankcije proti Severni Koreji*. Dostopno prek: <http://www.dnevnik.si/svet/varnostni-svet-zn-zaostrojuje-sankcije-proti-severni-koreji> (4. julij 2013).
- Swenson-Wright, John. 2013. *North Korea: Will new UN sanctions persuade or provoke?* Dostopno prek: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-21704871> (31. julij 2013).
- *The Wall Street Journal*. 2012. A History of Korean Tensions, 24. maj. Dostopno prek: <http://online.wsj.com/article/SB10001424052702304879604575582343372934982.html> (4. julij 2013).
- United Nations. 2013a. *The Security Council*. Dostopno prek: <http://www.un.org/en/sc/> (4. julij 2013).
- --- 2013b. *General Assembly of the United Nations*. Dostopno prek: <http://www.un.org/en/ga/> (4. julij 2013).
- Varnostni svet. 1950a. *Resolucija 82, S/RES/82 (1950)*. Dostopno prek: <http://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain?docid=3b00f15960> (10. julij 2013).

- --- 1950b. *Resolucija 83, S/RES/83 (1950)*. Dostopno prek: <http://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain?docid=3b00f20a2c> (10. julij 2013).
- --- 1950c. *Resolucija 84, S/RES/84 (1950)*. Dostopno prek: <http://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain?docid=3b00f1e85c> (10. julij 2013).
- --- 1950č. *Resolucija 85, S/RES/85 (1950)*. Dostopno prek: <http://www.refworld.org/docid/3b00f28224.html> (10. julij 2013).
- --- 1951. *Resolucija 90, S/RES/90 (1951)*. Dostopno prek: <http://www.refworld.org/docid/3b00f1795c.html> (10. julij 2013).
- --- 1991. *Resolucija 702, S/RES/702 (1991)*. Dostopno prek: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/596/38/IMG/NR059638.pdf?OpenElement> (10. julij 2013).
- --- 1993. *Resolucija 825, S/RES/825 (1993)*. Dostopno prek: <http://www.fas.org/news/un/dprk/unsc825.html> (10. julij 2013).
- --- 2006a. *Resolucija 1695, S/RES/1695 (2006)*. Dostopno prek: <http://www.un.org/News/Press/docs/2006/sc8778.doc.htm> (13. julij 2013).
- --- 2006b. *Resolucija 1718, S/RES/1718 (2006)*. Dostopno prek: <http://www.un.org/News/Press/docs/2006/sc8853.doc.htm> (13. julij 2013).
- --- 2009. *Resolucija 1874, S/RES/1874 (2009)*. Dostopno prek: <http://www.un.org/News/Press/docs/2009/sc9679.doc.htm> (13. julij 2013).
- --- 2010. *Resolucija 1928, S/RES/1928 (2010)*. Dostopno prek: <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4F-F96FF9%7D/NKOREA%20SRES%201928.pdf> (31. julij 2013).
- --- 2011. *Resolucija 1985, S/RES/1985 (2011)*. Dostopno prek: <http://www.refworld.org/docid/4e0c37e12.html> (31. julij 2013).
- --- 2012. *Resolucija 2050, S/RES/2050 (2012)*. Dostopno prek: <http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sc10670.doc.htm> (31. julij 2013).
- --- 2013a. *Resolucija 2087, S/RES/2087 (2013)*. Dostopno prek: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N13/213/96/PDF/N1321396.pdf?OpenElement> (31. julij 2013).
- --- 2013b. *Resolucija 2094, S/RES/2094 (2013)*. Dostopno prek: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N13/253/06/PDF/N1325306.pdf?OpenElement> (31. julij 2013).